

Powered by

Culture > Wiadomości kulturalne

Reportaż z Cypru. Sztuczna inteligencja ożywiła świętego

Prawo autorskie Eureka3DXR

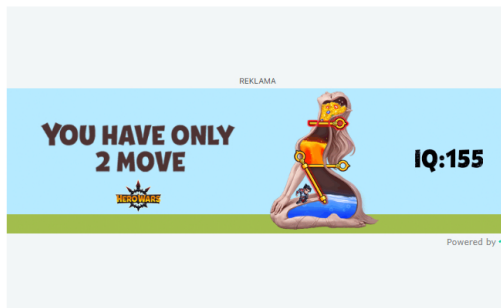
Przez [Apostolos Stalkos](#)

Opublikowano dnia 02/06/2026 - 13:14 CEST

[Udostępnij](#) [Obserwuj Euronews w Google](#)

Trójwymiarowa wizualizacja i sztuczna inteligencja stworzyły awatara świętego Neofita, który opowiada teraz historie i dzieje klasztoru, który założył w drugiej połowie XII wieku.

[Klasztor św. Neofita](#) znajduje się około 9 kilometrów na północ od Pafos. Założył go cypryjski pustelnik i pisarz Neofit w drugiej połowie XII wieku.

Powered by

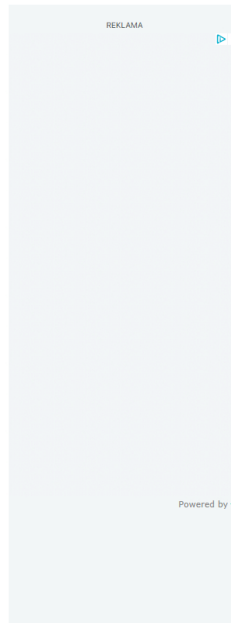
Egleistra św. Neofita to **jeden z najważniejszych bizantyjskich zabytków** nie tylko na Cyprze, lecz w całym prawosławnym, bizantyjskim świecie. Od zawsze przyciągała wielu odwiedzających. Ostatnio jednak wielu z nich przyjeżdża do klasztoru, **aby zobaczyć świętego, który "ożył".**

Egleistra św. Neofita - Ανδρόλογος Στάσιος

Dzięki trójwymiarowej cyfryzacji, sztucznej inteligencji oraz nowatorskim technologiom rzeczywistości wirtualnej i rozszerzonej, Egleistra, czyli grotę św. Neofita, została odtworzona w formie cyfrowej. Teraz **święty wita odwiedzających i opowiada im historie ze swojego życia.**

„Mamy realistyczne przedstawienie świętego wewnątrz Egleistry. Wykorzystaliśmy ten wizerunek i stworzyliśmy awatara. Teraz święty oprowadza gości po przestrzeni, którą sam wyrzeźbił, w której pisał swoje dzieła i w której ostatecznie został pochowany. Napisałem scenariusz zwiedzania, a następnie «powierzyliśmy» św. Neofitowi rolę przewodnika. To miejsce żyje, bo klasztor, który założył, funkcjonuje do dziś” –

Powered by

Najważniejsze wiadomości

UE bez porozumienia ws. sankcji wobec Ben-Gwira

Poniedziałkowe mecze mundialu, które mogły ci umknąć

Ukraina i Mołdawia ruszają do UE. Koniec dwuletniego impasu

Albania zapewnia UE: projekt Kushnera spełni normy ekologiczne

Bruksela szykuje ruch wobec Izraela. Na stole ograniczenia handlowe

Powered by

powiedziała przed kamerą euronews historyczka sztuki, Maria Pafiti.

Jednym z najważniejszych elementów Egleistry, oprócz obiektywnie wysokiej jakości malowideł, jest fakt, że znamy autora fresków. **W pierwszym pomieszczeniu Egleistry znajduje się inskrypcja z imieniem artysty, Teodora Apsevdisa, oraz datą 1183 roku.** To niezwykle ważne i rzadkie w sztuce bizantyjskiej, bo ikonografowie prawie nigdy nie podpisywali swoich dzieł.

Szczyt Dziedzictwa Cyfrowego 2026 - Απόστολος Στάβωας

Przy tym projekcie [Laboratorium Dziedzictwa Cyfrowego Politechniki Cypryjskiej](#) współpracowało z [MIRALab](#) Uniwersytetu Genewskiego.

To inicjatywa w ramach projektu [EUreka3D-XR](#), finansowanego z programu [Digital Europe](#). Projekt rozwija innowacyjne narzędzia i scenariusze zastosowań technologii rozszerzonej rzeczywistości.

Te nowe technologie tworzą fascynujący świat, który pozostaje jednak obcy dla mnichów. Jednym z największych wyzwań było uzyskanie akceptacji i nawiązanie współpracy ze wspólnotą monastyczną.

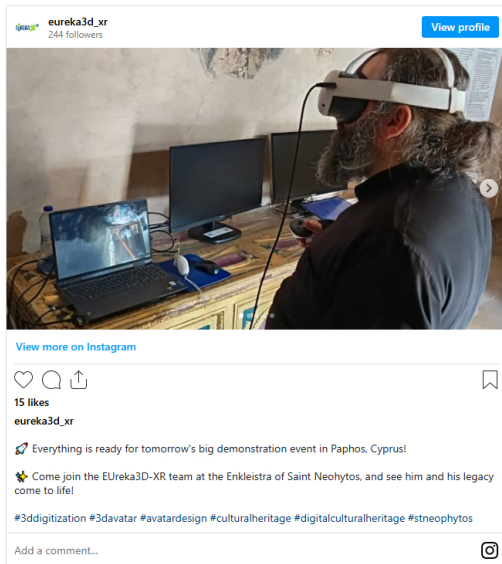
"Najpierw musieliśmy przekonać hierarchów i zacząć z nimi współpracować. Trzeba było znaleźć wspólny język w sprawie sposobu rejestrowania materiału. **Duchowni nie mieli żadnego kontaktu z nowymi technologiami. Byli bardzo ostrożni i podchodzili do nich z uprzedzeniem.** Nie chcieli, byśmy zabrali jakiś element, a potem sztuczna inteligencja go zmieniła i przedstawiła w zupełnie innej formie. Dlatego **musieliśmy przeskoczyć także mnichów.** Pracowaliśmy razem, aby zrozumieli, co robimy, a później stali się naszymi współpracownikami" – mówi w rozmowie z euronews Marinos Ioannidis, dyrektor Katedry [UNESCO](#) ds. Cyfrowego Dziedzictwa Kulturowego na Politechnice Cypryjskiej.

Szczyt Dziedzictwa Cyfrowego 2026 - Απόστολος Στάβωας

Oprócz Egleistry św. Neofita w projekcie EurekaED-XR uczestniczą jeszcze dwa zabytki: stanowisko archeologiczne Bibracte we Francji oraz mury miejskie Girony w Hiszpanii.

"Celem Eureka 3D-XR jest pokazanie, jak trójwymiarowa cyfryzacja może wspierać sektor dziedzictwa kulturowego. To oznacza dostęp do danych, tak aby zabytki stały się bardziej interesujące dla studentów, badaczy oraz oczywiście dla obywateli. Egleistra św. Neofita jest dla nas przypadkiem szczególnym. **Jest bardzo ważna, bo łączy świat fizyczny z wirtualnym.** Ale to także połączenie z naszym światem emocji. Z tą częścią nas, która nie jest ani realna, ani cyfrowa. **To duchowy wymiar naszego życia**" – podkreśla Antonella Fresa, wiceprzewodnicząca stowarzyszenia [Photoconsortium](#) i koordynatorka projektu Eureka 3D-XR.

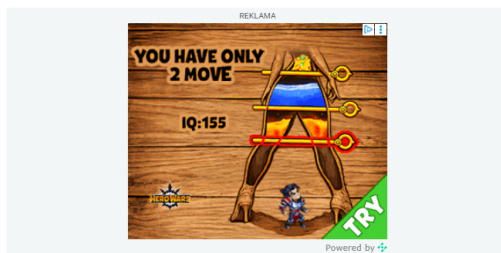

Najczęściej czytane

- 1 80. urodziny Trumpa. Biały Dom zamienił się w arenę UFC
- 2 Drugie miasta popularniejsze wśród turystów niż stolice Europy
- 3 Atak Rosji podpala klasztor na liście UNESCO w Kijowie
- 4 Rosyjskie ataki na Kijów. Zabytkowa katedra w Kijowie w ogniu
- 5 Szwajcarzy przeciw limitowi ludności 10 mln do 2050 roku

Jeszcze kilka lat temu, przynajmniej w Grecji i na Cyprze, połączenie religii, sztucznej inteligencji i trójwymiarowej cyfryzacji budziłyby zdziwienie, a pewnie także sprzeciw. **Dziś jednak technologia potrafi „czynić cuda” i – dlaczego nie – przybliżyć postaci i historie Kościoła szerszej i młodszej publiczności.**

Szczyt Dziedzictwa Cyfrowego 2026

Limassol gościło szczyt poświęcony cyfrowemu dziedzictwu kulturowemu, Digital Heritage Summit 2026. **Wzięli w nim udział jedni z najważniejszych naukowców** zajmujących się cyfrowym dziedzictwem kulturowym i sztuczną inteligencją, a także archeolodzy, muzealnicy, przedstawiciele UNESCO, [Europeany](#) dużych europejskich uniwersytetów.

W centrum dyskusji znalazło się pytanie, **w jaki sposób technologia redefiniuje nasz stosunek do historii i pamięci zbiorowej.**

“Zawsze mogą pojawić się problemy, takie jak wojny, katastrofy naturalne czy wypadki. To oznacza zniszczenie dziedzictwa kulturowego. Wiemy, co dzieje się na Ukrainie. Bardzo ważne jest przede wszystkim, by je udokumentować, zachować, ale także udostępnić szerokiej publiczności. Ogromne znaczenie ma to, by dziedzictwo trafiło do świata cyfrowego, ponieważ **technologie cyfrowe burzą wiele barier**. Każdy, kto ma dostęp do internetu, może pobrać materiały i **dotrzeć do każdej informacji dostępnej na europejskich platformach**” – mówi Anthony Cassar, szef jednostki ds. technologii i rozwoju doświadczeń w [Heritage Malta](#).

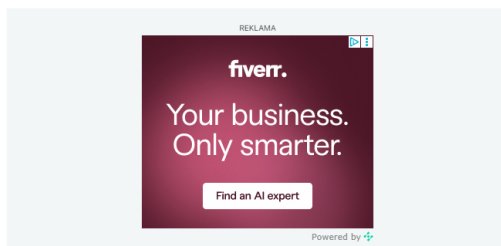
Szczyt Dziedzictwa Cyfrowego 2026 - Amfiteatrón Στάωσ

Jednym z omawianych tematów była także ochrona dziedzictwa kulturowego oraz repatriacja zabytków, które nielegalnie wywieziono z niektórych krajów.

Nikołaja odgrywa w tej walce wiodącą rolę i zabiega o powrót dóbr kultury należących do [Republiki Cypryjskiej](#).

“Po nielegalnej inwazji w 1974 roku utraciliśmy bardzo dużą część naszego dziedzictwa kulturowego. Monitorujemy internet, rynki i domy aukcyjne. Jeśli znajdziemy coś, co mogło zostać pozyskane w nielegalny sposób, współpracujemy z ministerstwem spraw zagranicznych, policją i naszym biurem prawnym. Muszę podkreślić, że w ostatnich latach odnieśliśmy wiele sukcesów, udało się odzyskać wiele obiektów” – powiedziała w rozmowie z euronews Vasiliki Kassianidu, wiceminister kultury Republiki Cypryjskiej.

Digital Heritage Summit 2026 odbył się pod auspicjami [prezydencji Republiki Cypryjskiej w Radzie Unii Europejskiej](#).

Szczyt Dziedzictwa Cyfrowego 2026 - Πάριος Κοροκόροπος

Dziedzictwo kulturowe wchodzi w nową epokę. Technologie rzeczywistości wirtualnej i rozszerzonej nie służą już tylko dokumentacji, ale tworzą także nowe doświadczenia. **Chodzi nie tylko o cyfryzację zabytków, lecz o "żywą" interakcję z przeszłością.**

[Udostępnij](#) [Obserwuj Euronews w Google](#)

Czytaj Więcej

- [Turecka prowokacja wobec samolotów ministrów obrony Grecji, Francji i Holandii](#) >
- [Cypr, europejski kraj na ogarniętym konflikcie Bliskim Wschodzie](#) >
- [Głosy Pride: europejskie gwiazdy w obronie praw osób LGBTQIA+](#) >

[uniwersytet](#) [Kościół Prawosławny](#) [Sztuczna inteligencja](#) [Kultura](#)
[Nowe technologie](#)

Szukaj

Przeglądaj najpopularniejsze tagi

- [Konflikt Izrael-Iran](#)
- [Atak USA i Izraela na Iran 2026](#)
- [Wojna w Ukrainie](#)
- [Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej 2026](#)
- [Donald Trump](#)
- [G7](#)
- [Francja](#)
- [Stany Zjednoczone](#)
- [Policja](#)
- [Unia Europejska](#)
- [Piłka nożna](#)
- [Hiszpania](#)

euronews.

Tematy

[Europa](#)
[Świat](#)
[Business](#)
[Earth](#)
[Next](#)
[Zdrowie](#)
[Podróże](#)
[Kultura](#)
[Filmy](#)
[Programy](#)
[Nasi dziennikarze](#)
[Archiwum](#)

Usługi

[Na Żywo](#)
[Biuletyn](#)
[Pogoda](#)
[Najnowsze](#)
[Obserwuj nas](#)
[Aplikacje](#)
[Widżety i Usługi](#)
[Africanews](#)
[Kursy języków online](#)

Więcej

[O Euronews](#)
[Usługi komercyjne](#)
[Warunki i zasady](#)
[Polityka Plików](#)
[Cookie](#)
[Polityka Prywatności](#)
[Kontakt](#)
[Pracuj dla Euronews](#)
[ośiętności internetowej;](#)
[niezgodne](#)
[Zmodyfikuj moje](#)
[wybory dotyczące](#)
[plików cookie](#)

[Śledź nas >](#)

[Biuletyny >](#)